

האותיות בלי פירוש | עמוד התפלה אור כ"ג

סיכום השיעור

אותיות בלי פירוש — מהלך הבעש"ט באותיות ובתפילה

הקדמה — החיפוש אחר מקורו של "אותיות בלי פירוש"

ביקשנו לעמוד על מאמר הבעש"ט "אותיות בלי פירוש", ותחילה עלינו למצוא היכן נאמר הדבר ובאיזה הקשר. לכאורה ניתן היה לפרש ש'אותיות בלי פירוש' מכיון לכך שאין צורך לידע את פירוש המילות, כדרך שאומרים על חסידי סטולין שאינם יודעים את פירוש המילות אלא צועקים בלבד — זהו פשט אחד. אך אין זה נראה כוונת הדברים. על כן עלינו לחזור אחר המקום שבו מביא הבעש"ט את המאמר, שכן הוא נאמר בתוך הקשר מסוים, ומתוכו נבין את עומק כוונתו.

האותיות גדולות מן הפירוש

כוונתי לומר שמאמר זה הוא פירוש על כל מהלכו של הבעש"ט בעניין האותיות — שעצתו, כביכול, בכוונת התפילה, וכן בשאר עניינים, היא להתדבק באותיות. אמנם כאשר הוא אומר 'אותיות', אין כוונתו לפירוש האותיות, שכן הפירוש כבר יש בו אותיות רבות ומשמעות שלמה; ואין משמעות האותיות אותו דבר כמו האותיות עצמן. האותיות הן כביכול הבסיס, הרכיבים היסודיים, ה'מרכיבים' שמהם הוא בונה את הפירוש. אבל כל עניין ההיכנסות אל האותיות אינו בנוי על משמעות האותיות.

זהו, ככל הנראה, הפירוש: האותיות גדולות מן הפירוש. ומן הסתם נאמר הדבר פעם אחת בלבד בלשון "כשמעתי בשם בעל התורה", ועלינו לברר היכן הוא כתוב.

המקור בפרשת עקב — דגל מחנה אפרים

המאמר נמצא בפרשת עקב בדגל מחנה אפרים, על הפסוק "לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך" (דברים ז, יד). אביא את כל השתלשלות הדברים. כתוב כך: "שמעתי מאדוני זקני". והרי לפנינו קטע נאה בפני עצמו, מאמר בשם בעל התורה, ועיקר עניינו להבין את הקשרו שם.

שמע הדגל מזקנו הבעש"ט כי "לפעמים אדם מתפלל על דבר זה ונותנים לו דבר אחר" (דגל מחנה אפרים פרשת עקב) — אדם מתפלל על דבר אחד, ונותנים לו דבר אחר. "או לפעמים נעשה התפלה רק בעולמות העליונים" (שם) — לעיתים נענית התפילה על דבר, אך הדבר מתרחש בעולם אחר, ולא באותו עולם שבו היה האדם.

התולדות על "לחם לאכול ובגד ללבוש"

ומהו הפשט? על זה פירש רבי יעקב יוסף, בעל התולדות, את שאמר יעקב אבינו "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש" (בראשית כח, כ). והרי לשון כפולה היא, 'לחם לאכול ובגד ללבוש'? אלא שאין כוונתו לחם על פי קבלה, כי אם לחם שאפשר באמת לאוכלו, ולבגד שאפשר באמת ללבושו, ממש כפשוטו — שכן יכול היה להיות באופן אחר.

ועל זה ממשיך "וגם שמעתי" — וזהו אחד התירוצים מדוע לעיתים אין התפילה פועלת. "וגם שמעתי ממנו כי אותיות בלי פירוש", ובקיצור, "ונראה לי שהוא מרומז בשם ב'ן שבשם הוי"ה" (דגל מחנה אפרים פרשת עקב). איני יודע מה מרומז כאן ומה כוונת הדברים — מה עניין שם ב'ן, ומדוע שם ב'ן הוא 'אותיות בלי פירוש', ומדוע נותרו שם אותיות בלבד כביכול. דבר מעניין הוא.

ביאור "לא יהיה בך עקר"

ועל פי זה הוא מפרש "לא יהיה בך עקר" — שלא יהיו כ"ב האותיות עקרות. כך מפרש הדגל. "אפילו בבהמתך" — פירושו של דבר, המדרגה התחתונה היא ב'ן, ובה תהיינה האותיות כפשוטן, אותיות כפשוטן בלבד.

ואפשר שהכוונה הפוכה: "בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר" (קהלת ט, ח) — כפשוטו. היינו ש'אותיות בלי פירוש' פירושו

שהדבר צריך להיות כפשוטו, לא על פי קבלה ולא על פי צירופים.

שני דרכים בהבנת "בלי פירוש"

לפי זה, שיהיה בלי פירוש — טוב יותר כך. שכן זהו ביאור שהשפע מגיע עד לעולם העשייה. כך נראה מתוך הקטע הזה, אף שאיני זוכה לכוון. לעולם סברתי שהביאור הפוך, אך מתוך הבעש"ט על התורה נראה כפי שאמרנו. ושמה זה עניין אחר לגמרי, שאינו עוסק כלל בבחינת האותיות, אלא הולך בכיוון הפוך.

הקדושת לוי על "וילך משה" — שתי מדרגות בתפילה

ראיתי בקדושת לוי שמדבר בעניין זה, ואיני יודע אם הדבר בהכרח ממקור הבעש"ט. יש תורה בקדושת לוי על "וילך משה" (דברים לא, א) — שמה הוצרך ללכת, היינו שהלך אל האותיות. ומבאר שם שיש שתי מדרגות של תפילה: יש מי שהוא מנהיג את האותיות, ויש מי שהאותיות מנהיגות אותו; יש מי שנוטל התעוררות מן האותיות עצמן.

וכיצד נוטל הוא התעוררות? הבעש"ט קורא לזה "טיפה מיותרת". וכוונתו, כמדומני, למה שאמר האריז"ל, שיש טיפין היוצאות בשעת היחוד, בשעת זיווג, ואין זו בחינת זרע לבטלה אלא בחינה בפני עצמה. ומבאר הבעש"ט, שעל פי פשט יש בזה מחלוקת — החזון איש סובר שאין בכך חשש, ואילו האריז"ל אמר שיש בו חשש — אך ברוחניות מבאר הבעש"ט שיש בחינה כזו.

ובלשון אחרת: אדם צריך לומר אותיות התפילה בדביקות ובחיות, אלא שלעיתים אין הדבר עולה בידו. מה יעשה אפוא? יאמר את האותיות כדי להגיע לדביקות. וזו בחינת 'טיפה קדמונית', שאין זו אות עם יחוד, אך היא ההכנה ליחוד, והיא מצטרפת אליו, שכשנעשה היחוד הריהו מעלה גם את האותיות עצמן.

הדרך הרגילה של התפילה — הכנסת הכוונה אל תוך המילים

יש להעמיד על הדרך הרגילה של התפילה. רוב בני אדם מתפללים באופן שהאדם בא אל האותיות ומבקש שהסידור יעורר אותו; הוא מחפש בתוך המילים את מה שיצית בו רגש כלשהו, שיעוררו ויפעל בו דבר מה. כך נוהגים רוב בני אדם.

אך האמת היא שאין זה דבר מיושב. מה שהבעש"ט אומר שזהו דבר הצריך תיקון — כך הוא גם על פי פשוטה של תפילה. שהרי יש דין של הכנה לתפילה, ואין להתפלל קודם שהאדם מוכן, כמאמר הגמרא "שתכונן דעתו עליו", שיהיה אצלו מצב רוח של תפילה.

ועל כן הפשט הוא שמעיקרו היה צריך להיות שהאדם רוצה להתפלל, ויש לו משהו לומר, ואומרו. יש לו מה לומר; נוסח מעניין הוא, אלא שהוא יודע מה הוא רוצה לומר, ואומרו. ואין בכך מאמץ של כוונה. רוב בני אדם רואה אותם מתאמצים לכוון, לפי שהם מוציאים את הכוונה מתוך המילים. אך הסדר הרגיל צריך להיות שהאדם מכניס את הכוונה אל תוך המילים: יש לו התבוננות כלשהי, בקשה כלשהי, או שבח, או כל דבר שהוא רוצה לומר — וזאת הוא מכניס אל תוך המילים. המילים הן ביטוי לכך; הדבר מתבטא בהן, ונעשה יחוד של המחשבה עם המילים בשעה שהוא אומר. את זה קורא הבעש"ט 'יחוד בינה במלכות'. זוהי הדרך הרגילה.

משה רבינו ביום מיתתו — נסתם ממנו מעין החכמה

והנה כאן יש בעיה, וזאת אומר הקדושת לוי: "וילך משה" — שמשו רבינו ביום מיתתו נסתם ממנו מעין החכמה, והוצרך להשתמש במילים כדי לעורר את עצמו. לא היה במדרגה עליונה יותר. ובזה הוא אומר שיש 'יורד לפני התיבה' — יש נוסח 'יורד לפני התיבה', שהוא לפני התיבה, ויש נוסח אחר 'עולה אל התיבה', ויש בזה רמז.

הדרך של בדיעבד — מלמטה למעלה

עתה, אותם בני אדם המשתמשים באותיות — וגם הבעש"ט על פי רוב, כפי שהוא מרבה לדבר בזה, שהרי אומר "לבקש מהאותיות" — נוטלים את האותיות, ודרכן מנסים להגיע לדבר מה. אך זו לכאורה דרך של בדיעבד, שכן בדיעבד הוא כעין מלמטה למעלה. ואילו הדרך הרגילה היא שתחילה ממשיכים את האור אל האותיות, כפי שמביא בעל החסד לאברהם, וכדרך שהתולדות מרבה לפרש 'תורה לשמה' — להמשיך אור אל האותיות — ואחר כך האותיות עצמן חוזרות ועולות. זהו סדר של מטבע ברכה: קודם ממשיכים את האור, ואחר כך מעלים.

הבעיה בדרך זו — המחשבה כנגד הדיבור

כאשר נוהגים בדרך זו, מתעוררת פעמים רבות בעיה. ואין הכוונה לכל מילה ומילה, אלא לכל ברכה וברכה, וכן ראוי לנהוג, או לכל הפחות קודם התפילה. דבר זה דרך רגילה הוא. שאם אתה מתפלל שמונה עשרה ובכל ברכה אתה חושב רגע אחד מהו עניינה של הברכה, ואז אומרה — הרי התפילה נעימה עד מאוד. ואין זה מחמת חומרא שצריך כן, אלא פשוט שכן הוא הדבר הטבעי.

והנה כאשר יש לאדם משהו לומר, נעשה מזה לעיתים אף קונפליקט, ודבר הפוך הוא — דווקא משום שיש לו מה לומר. שכן אין נוטל זמן רב להוציא את רגשו או השגתו במספר האותיות הגדול המונה לפניו. וזהו שאומרים על רבנים מסוימים — איני יודע בוודאות — הרב מבעלז, המגיד מקוזניץ ואחרים, שהתפללו במהירות רבה כמה שעות; ואמרו על זה שאינו יכול לצמצם את עצמו, אינו יכול להכניס את אהבת ה' שבו, או את כל אשר בו, אל תוך האותיות.

ונראה לי שהפשט פשוט הוא, שכן הכלל הוא, והמציאות היא, שהמחשבה מהירה הרבה מן הדיבור. הדיבור אינו יכול להוציא את כל המחשבות. ראשית, הדיבור הוא תמיד צמצום לעומת המחשבה — הבעש"ט אומר שהדיבור הוא עשירית או שביעית מן המחשבה. ושנית, הדיבור נוטל זמן רב יותר: לומר משפט שלם נוטל זמן, לומר כל מילה נוטל זמן, ואפילו מי שמדבר במהירות לוקח לו זמן. ואילו המחשבה כמעט אינה נוטלת זמן כלל — אדם יכול לחשוב עמוד שלם של גמרא בחצי שנייה.

מדוע רבנים מתפללים במהירות

לפיכך, אם אדם נוהג כך — תחילה מתדבק במחשבות, ברעיון, במושג של התפילה, ואחר כך אומרו — פעמים רבות אין לו חשק לומר עוד, שכן כבר יודע הוא את הדבר ואין בו שום חידוש לגביו. אם הוא זקוק לכל מילה ומילה, "וקבצנו יחד מהרה מארבע כנפות" — הרי לבסוף, אי שם, הגיע אל רגש כלשהו. אך הוא כבר חושב: שהקב"ה יקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ; יש לו אף כוונה שהדבר מכוון לטיפין — והכול נוטל חצי שנייה. ומה יעשה בשתי השניות הנותרות שנוטל לומר את המילים? משום כך יש בני אדם, יש רבנים, המתפללים במהירות רבה. איני יודע אם זו כוונתם, אך אני אומר שידוע לי שיש בני אדם המחפזים את המילים, שכן כבר יודעים הם את הנקודה, ואינם מחויבים בה עוד.

ויכול להיות הדבר אף בהיפוך: בסידור יש מילים רבות החוזרות על עצמן, והדבר נעשה למען אותם בני אדם הנצרכים לכך. אך אפשר לקצר, ויש בחינה כזו בדרך שמשו רבינו קיצר פעם אחת. דהיינו, כשהתפלל משה תפילה שנענתה — קיצר; וכשהתפלל תפילה שלא נענתה — הוצרך להאריך. זהו הפשט: שמאריכים עד שמגיעים אל המקום, ואם הוא כבר שם, די בקצרה.

כאשר כבר חשב — נעשה יחוד

אולם לגבי 'אותיות בלי פירוש' יש לידע אם הוא אותו דבר. שכן לאחר שיש מי שכבר חשב, ממילא נעים לו עד מאוד לומר כל מילה ומילה במתינות. ופשיטא שאין בזה סתירה, כי אז נעשה יחוד של המחשבה עם הדיבור. הוא מכניס את החיות לדבר את מחשבתו, ואפשר שהדבר נעשה מרווח יותר כשהוא מכניסו באריכות אל תוך המילים עם ניגון או עם נוסח. יוצאת כל

מילה נעימה עד מאוד אם כבר חשב מה הוא עומד לומר. אבל יש בני אדם החשים קונפליקט בין שני הדברים, וממילא מחפזים את המילים.

הבעש"ט, כנראה, סובר שעל פי רוב צריך לומר את כל המילים, משום שהוא רואה את האותיות ככלים — שדרכם ממשיכים את האור, ובהם נכנס האור משני הצדדים. ואפשר שהבעש"ט לא היה מסכים לכך שיחפזו את המילים; מן הסתם לא. אך יכול להיות שאף בחיפזון יש אותיות, אלא שהן בהבלעה יתירה. יש דין "קורא ולא דקדק באותיותיה יצא", אפילו בקריאת שמע — אין הכרח לומר כל אות ואות. היינו שהוא אומר את כל המילים, אלא שבדרך של הבלעה.

האותיות כמשל — האור היורד

אך אחר כל זה, עניין 'בלי פירוש' מעניין עד מאוד, שכן יש כאן הנושא שהכול משל הוא. אותיות — והרי אין בשמים אותיות, אין אל"ף בי"ת, אין קלף עם אותיות; ואילו כאן בעולם יש אותיות. ואף כאן בעולם אין אותיות אלא על הנייר, ואומרים שהאותיות הן בכול, וחושבים שהן במחשבה. ואין זו אלא שפה, כפי שהוא מבאר.

אבל כשהוא אומר 'אותיות', כוונתו שהאור כפי שהוא יורד — ואף 'אור' אינו אלא משל — המציאות כפי שהיא איננה מדויקת כל כך, אלא מופשטת יותר, ואפשר לומר רוחנית יותר, אך כללית יותר, מופשטת יותר; ואילו הגשמיים היא מוגבלת, מצומצמת באופן מסוים.

משל מאדים וצירופי האותיות

מהו המשל? המשל הוא הגמרא במסכת שבת באדם שיש לו כוח של מאדים, כוח הגבורה. יורד מן השמים מזל — הגמרא קוראת לו שם 'מזל' — ונניח שהדבר בא דרך המזלות, ואין בכך חילוק. אבל יורדת אות שעניינה רציחה; אין שמה 'רציחה' ממש, אלא קוראים לה 'גבורה' או 'כעס', מילה מופשטת יותר. ולזה קוראים 'אותיות בלי צירוף'. ונניח שיש כאן צירוף — איני יודע בוודאות, ר-צ-ח עושה 'רוצח' — אך אלו הן האותיות קודם שנעשו צירוף. ואפשר שיצא מהן 'חצר', ואפשר 'חרב', ואפשר 'חבר', ו'חורב', ו'בחור', וכן הלאה. זוהי דרך אחת לבאר ולהמחיש את העניין: שאותו כוח עצמו שעושה חבר מאדם, יכול גם לעשות שיהרגו אותו בחרב; וכן הרמזים כגון 'עונג' ו'נגע' וכדומה.

כיצד פועלת התפילה — מהלך הבעש"ט

וזהו כל מהלכו של הבעש"ט בתפילה, שבזה מיושב כיצד פועלת התפילה כלל. הקב"ה עשה את העולם, והפשט הוא שהקב"ה עושה בדרך אלוהית — הוא עושה, אך זהו כבר חלקנו במציאות. הקב"ה עושה, למשל, שלאדם יהיה כוח הכעס, כוח האש, חריפות מסוימת. ועתה, בחירת בני האדם, או עבודת בני האדם, ואולי מדרגות אחרות, היא כעין 'מן עובד' — אנו מצמצמים, או מנהיגים את השפע המופשט, ועושים ממנו פרטים רבים יותר.

והבעש"ט אומר שתפילה פירושה שיתפוס האדם מהו השפע השולט עתה, איזו מציאות קיימת באופן מופשט כללי, ואחר כך יוכל לשנות את הצירופים. יכול הוא לעשות שאכן יהיה דבר כזה, אך לא באופן רע.

משל חלום הבית הנשרף

נבין נא את מה שאנו קוראים 'רע'. למשל, אדם שיש עליו כעין גזירה, והגזירה אומרת שביתו יישרף. חלום חלום — ובגמרא מצויים דברים כאלה בעניין פתרון חלומות — חלום שביתו נשרף, וזהו סימן שיש גזירה שביתו יישרף. ועתה, החלום אינו ברור עדיין אם הוא חלום טוב או חלום רע, עד שפותרים אותו. מדוע? משום שהוא יכול להיות סמל. מהו סמל? אמנם בגשמיים, כשבית נשרף, דבר נורא הוא, אבל 'בית נשרף' אינו אלא אותיות.

וזהו הפשט הפשוט של מה שסברתי תמיד ב'אותיות בלי פירוש': 'בית נשרף' פירושו שיש את ב', ויש בחינה של אות 'אש' — שהן שתי אותיות, ע' ו'ש'. יכול להיות "איש ואשה שכינה ביניהם" (סוטה יז.), אך יכול להיות שהכוונה שתהיה אש כזו בביתו בשעה שמתפללים — שתבער אש, ולא שיישרף.

הבעיה אינה בעצם השפע

אך המבנה שכאן מבנה כללי מאוד הוא, באופן כללי. אתה אומר מה שכתוב בסידור, וכוונות הסידור הן העניינים הכלליים; עשו את הקו הכללי של כל השנה, ודבר חשוב הוא עד מאוד. אבל כדי שזמה תזכה לשידוך, למשל, אתה נצרך למשהו יותר, פרטי יותר — יש לו שייכות לזה, פרט שבו, המשכה פרטית מן האור הכללי.

ועל כן צריך להוסיף עוד כוונה; אחת הכוונות — אך הדבר צריך להתחבר. יש עוד כוונה, כמדומני. הדבר כעין מה שבכוונות האר"י חסרה פעמים רבות הכוונה האחרונה; לעיתים היא כתובה בפירוש, כגון הלשון "משם ימשך לנפש רוח נשמה", ומזה יצא... אך צריך לידע, שלא ייעשה הדבר סתם. ושוב, אם עושים אותו סתם — סתם הוא, ואף זה טוב. אבל אם רוצה האדם להבין כיצד מן הדבר הכללי, מציאות העולם, נעשות 'אותיות בלי פירוש' — נניח על פי הפשט הזה — צריך הוא לידע כיצד זה יפעל, ומה לעשות בעניין. אולי צריך לשוב בתשובה על דבר מסוים? אולי צריך לתת מין תפילה? אולי צריך לומר מילים מסוימות על התפילה, מילים כפשוטן?

דרך אגב: מעשה ר' פנחס מקוריץ והמשרתת

כולנו, כל מי שאיננו מברסלב, קשה עלינו עד מאוד לומר את הבקשה המדויקת שמבקשים בשעת התפילה. אומרים כל מיני תורות נאות, אבל שאבא ישלח לי חתן — כפי שאמר ר' פנחס מקוריץ, שהמשרתת תשוב, וידועה המעשה. מדרגה גדולה היא זו, אך זהו הפרטי שבפרטים. ואז אכן הוא 'בלי פירוש', על פי פשט. ועם זאת, לכאורה מחובר הדבר אל עליית 'אותיות בלי פירוש' העליון כביכול.

מכיוון שהמשרתת אינה כאן, באמת מורה הדבר שבשכינה יש בחינה של 'משרתת'. ואמת הוא. במעשה של ר' פנחס מקוריץ שני הצדדים אמת: ר' פנחס התפלל שהמשרתת תשוב, והעולם סבר שכוונתו לשכינה ולשרים; ובאמת הייתה משרתת שברחה, ושני הדברים אמת, שכן מוכרח שיהיו שניהם. דהיינו, אם המשרתת הלכה, צריך אתה להתפלל, להביא את עצמך אל הקב"ה, ולהעלות את עצמך — שיש בחינה של 'משרתת', והמשרתת אינה משרתת ובורחת. ואחר כך אמר: טוב, עתה משמבינים זאת ומשיש כבר את התיקון, אכן צריכה המשרתת לשוב — אך צריך גם את שלב התפילה. ואם אין עושים אותו, אין זו דרך; אין הדבר פועל. כך אומר הוא.

אותן אותיות — לנו לטובה, לשונאים לרעה

וכן בדיבור. אומר הדגל: "ונתנם בכל שנאיך" (דברים ז, טו) — הפשט הרע ילך אל השונאים. אותן אותיות עצמן, "והסיר ה' ממך כל חלי" — אותו חולי עצמו ייעשה לך דבר טוב, ו"ונתנם" על פי פשט "בכל שנאיך", שיקבל פרעה את המכות, כמכות מצרים. הוא קיבל את ה'אחור', ואנו קיבלנו את ה'פנים'. בזה עלה הדבר יפה. וחזור הוא ואומר: "הראית? ידעת".

התחלת הדבר היא בזה, שהבעיה לעולם אינה בעצם השפע — אין בו שום בעיה. ב'אותיות בלי פירוש', אף על פי שנראה — וזהו הביאור — אף על פי שנראה כבר כמציאות, קודם 'זרע דין' ואחר כך 'זרע דין', ובא כבר בגשמיות, וכבר קשה יותר לשנותו — מכל מקום, כל זמן שהוא מופשט, כך, זהו ה'חותם', וזהו כל העניין: עד 'החותם' אפשר לשנות; כל זמן שהוא מופשט, קל יותר לשנותו. הבעיה של המציאות אינה שהאדם נתון בה; אם כבר נשרף, צריך אז לעשות צירוף אחר. אבל כל עוד אין זה אלא המחשבה והאותיות שבו — יכול הוא להתפלל שלא יישרף.

ראשית, הבעש"ט היה טוען שאין זו תפילה טובה — אין להתפלל כך, שזו תפילה של שטות. צריך להתפלל שבחינת האש תתגשם בצירוף טוב יותר, באופן טוב יותר, באופן הטוב, ולא באופן הרע. וכל זה בחירה. כל הבחירה אינה שהאדם עושה יש מאין, אלא שהוא משנה את ההופעה, את הצירוף — קורא את צירופי האותיות, את האופן שבו הדבר המופשט חל במציאותנו הגשמית, שיכול להיות באחת מן האפשרויות.

התפילה כעבודה רוחנית

וזהו מה שאומר בעל יתרו, שלעיתים אדם מתפלל — והתפילה היא עבודה רוחנית, שהתפילה אינה עומדת עדיין בגשמיות. בגשמיות הדרך היא לעבוד ולעשות; ואילו התפילה עניין רוחני הוא. ונניח שהוא פועל עניין רוחני כלשהו, אך אינו יודע — לעיתים אינו יודע, ולעיתים כן — והקב"ה יודע טוב ממנו וכדומה, אך הוא אינו יודע כיצד לעשות ממנו את הדבר הנכון. יכול להיות שהתפלל שיהיה טוב ליהודים — ויהודים פירושו יהודים אחרים, שלא יכוון לעצמו בלבד, ואף יותר מזה — ומהו 'טוב', וכן הלאה. נעשה דבר טוב כלשהו, אך אין אתה מבין; פעלת דבר מופשט אם ברצונך לעשותו כפי שאתה רוצה.

ראשית, אין תמיד ברור שהדבר טוב. יכול להיות שחלק מן התפילה הוא לעמוד על כך שאין זה כן — שצריך הדבר להיות באופן אחר ממה שדימית לעצמך בצמצומך, כשסברת שצריך הוא להיות בדרך פלונית. אך נניח שאכן צריך — עדיין יש למצוא שצריך להיות עצה מסוימת, כוונה מסוימת, או מהלך מסוים שיעשה שהדבר יהיה 'בלי פירוש'. שזוהי כל הפעולה, כדרך ההורדה, שלב השפע, כמו שאומרים: להמשיך את השפע על פי פשוטו של פשט. שיהיה על פי פשט, לא אש — לא על פי דרש אש, אלא שהאש תהיה על פי דרש ולא על פי פשט; כלומר, שעל פי פשט תהיה האש, ויכוונו בה דבר אחר, וכדומה.

כוונות הכלל וכוונות הפרט

בפרטים אמנם יכול להיות כן. ראה, כל מדרגות התפילה הן תמיד במדרגה רוחנית יותר מן המעשה בפועל וכדומה. אך אפשר, למשל — ודיברנו מעט בעניין יום טוב — אם תשאל מהו היום טוב: עצם היום טוב דבר אחד הוא,

תמלול מלא

אותיות בלי פירוש — דער בעל שם טוב'ס מהלך פון אותיות און תפילה

דער חיפוש נאך דעם מקור פון "אותיות בלי פירוש"

וואס מיינט "אותיות בלי פירוש"?

"אותיות בלי פירוש" — מיינט עס אז מ'דארף נישט וויסן פירוש המילות? אין וואסערע קאנטעקסט ברענגט דער דגל עס? ס'שטייט אין א הקשר, און מ'דארף זען וואס די קאנטעקסט דארט איז.

איין פשט איז, אזוי ווי די סטאלינער וואס זיי ווייסן נישט וואס זיי מיינען, נאר זיי שרייען בלויז. אבער ניין, ער רעדט דארט וועגן עפעס אנדערש.

די אותיות זענען גרעסער פון דער פירוש

איך מיינ אז דאס איז א פירוש אויף דעם בעל שם טוב'ס גאנצע מהלך פון אותיות: אז זיין עצה אויף כוונת התפילה, אדער אויף אלע מיני אנדערע זאכן, איז זיך מתדבק זיין אין די אותיות. אבער ער איז מסביר אז ווען ער זאגט אותיות, מיינט ער נישט די פירוש האותיות. פירוש איז שוין אסאך

אותיות צוזאמען, און מ'זאגט שוין א גאנצע משמעות. די משמעות האותיות איז נישט די זעלבע זאך ווי די אותיות. די אותיות זענען די בסיס, די בעסיסק אינגרידיענטס וואס ער מאכט פון דעם די פירוש. אבער זיין גאנצע זאך פון אריינגיין אין די אותיות איז נישט געבויט אויף די משמעות פון די אותיות.

דאס איז מסתמא די פירוש: די אותיות זענען גרעסער פון די פירוש. ס'שטייט נאר איינמאל, **כשמעתי בשם בעל התורה**, און איך וויל נאר זען וואו ס'שטייט.

דער מקור אין פרשת עקב — דגל מחנה אפרים

די גאנצע שטיקל

ס'איז אין פרשת עקב, אין דגל מחנה אפרים, אויפן פסוק **"לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך"** (דברים ז, יד). ס'הייבט זיך אן: **שמעתי מאדוני זקני**.

ער האט געהערט פון זיין זיידע אז **"לפעמים אדם מתפלל על דבר זה ונותנים לו דבר אחר"** (דגל מחנה אפרים פרשת עקב) — א מענטש דאוונט

דאווענען פאר מ'איז, די גמרא הייסט שתכונן דעתו עליו, ס'זאל זיין עפעס א תפילה'דיגע מצב רוח.

דער נארמאלער סדר וואלט געדארפט זיין אז ער לייגט אריין די כוונה אין די ווערטער: ער האט עפעס א התבוננות, א בקשה, א שבח, עפעס א זאך וואס ער וויל זאגן, און דאס לייגט ער אריין אין די ווערטער. די ווערטער זענען א ביטוי פון דעם, און ס'ווערט א יחוד פון די מחשבה מיט די ווערטער ווען ער זאגט עס. דער בעל שם טוב רופט עס א יחוד בינה ומלכות. דאס איז די נארמאלע וועג.

דאקעגן זעסטו רוב מענטשן זיך מתעמד צו מכוון זיין, ווייל זיי נעמען ארויס די כוונה פון די ווערטער — דאס איז פארקערט.

משה רבינו ביום מיתתו — נסתם ממנו מעין החכמה

דא אבער זאגט דער קדושת לוי אויף וילך משה: אז משה רבינו ביום מיתתו נסתם ממנו מעיינות החכמה, האט ער געדארפט נוצן די ווערטער כדי זיך מעורר צו זיין. ער איז נישט געווען אין א העכערע מדרגה. ס'הייסט "יורד לפני התיבה", און ס'איז דא אן אנדערע נוסח, "עולה אל התיבה" — ס'איז דא א רמז.

די בדיעבד'דיגע וועג — מלמטה למעלה

די מענטשן וואס זיי נוצן די אותיות, און דער בעל שם טוב אויכעט אסאך מאל, ווי ער זאגט "לבקש מהאותיות" — מ'נעמט די אותיות און דורך זיי פרובירט מען עפעס אנצוקומען. אבער דאס איז לכאורה א בדיעבד'דיגע וועג, ווייל בדיעבד איז מלמטה למעלה. די נארמאלע וועג איז אז קודם ברענגט מען די אור צו די אותיות, אזוי ווי דער חסד לאברהם ברענגט, וואס דער תולדות טייטשט תורה לשמה — להמשיך אור אל האותיות — און נאכדעם גייען די אותיות אליינס צוריק ארויף. דאס איז א סדר פון מטבע ברכה: מ'דארף ממשיך זיין אור, און נאכדעם מעלה זיין.

דער בעיה פון מחשבה קעגן דיבור

די נארמאלע עבודה פאר יעדע ברכה

ווען מ'טוט דאס, איז דא אסאך מאל א בעיה. נישט פאר יעדע ווארט, נאר פאר יעדע ברכה. אויב דו דאוונסט שמונה עשרה און דו טראכטסט פאר יעדע ברכה א סעקונדע וואס איז דער ענין פון די ברכה, און דעמאלטס זאגסטו עס, פארט עס זייער געשמאק. נישט ווייל ס'איז א חומרא, נאר ווייל ס'איז פשוט אזוי נארמאל.

אבער אויב מ'האט עפעס וואס צו זאגן, ווערט אסאך מאל אפילו א קאנפליקט, ווייל ס'נעמט נישט אזוי לאנג ארויסצוגעבן זיין געפיל אדער זיין השגה אין אזויפיל אותיות ווי ס'איז דא. מ'זאגט אויף געוויסע רבי'ס — דער בעלזער רב, דער קאזשינצער, אנדערע — אז זיי האבן געדאוונט זייער שנעל, ווייל זיי האבן זיך נישט געקענט מצמצם זיין, אריינלייגן זייער אהבת השם אין די אותיות.

די מציאות: מחשבה נעמט שנעלער ווי דיבור

די מציאות איז אז מחשבה נעמט אסאך שנעלער ווי דיבור. דיבור קען נישט ארויסגעבן אלע מחשבות. קודם כל, דיבור איז אלעמאל א צמצום פאר די מחשבה — דער בעל שם טוב זאגט אז דיבור איז א צענטל אדער א זיבעטל פון מחשבה. און מצד שני, דיבור נעמט אסאך לענגער: צו רעדן א גאנצע משפט נעמט צייט, אפילו פאר איינער וואס רעדט שנעל, בעת צו טראכטן נעמט כמעט נישט קיין צייט — דו קענסט טראכטן א גאנצע עמוד גמרא אין א האלבע סעקונדע.

פארוואס רבי'ס דאווענען שנעל

אויב איינער איז קודם זיך מתדבק אין די מחשבות, אין די קאנצעפט פון די תפלה, און נאכדעם זאגט ער עס, האט ער אסאך מאל נישט קיין ערווע צו זאגן מער, ווייל ס'איז אים נישט מחדש גארנישט. "וקבצנו יחד מהרה מארבע כנפות" — ער טראכט שוין אז דער אייבערשטער זאל אים צוזאמנעמען מיט ד' כנפות הארץ, ער האט אפילו א כוונה אז ס'מיינט טיפות — און אלעס נעמט א האלב אכטל סעקונדע. יעצט, וואס טוט ער פון די

אויף איין זאך, און מ'געבט אים א צווייטע זאך. "או לפעמים נעשה התפלה רק בעולמות העליונים" (דגל מחנה אפרים פרשת עקב) — אמאל איז מען מתפלל אויף עפעס, און ס'געשעט אין אן אנדערע עולם, נישט אין דעם עולם וואו ער איז געווען.

דער תולדות אויף "לחם לאכול ובגד ללבוש"

אויף דעם האט רבי יעקב יוסף, דער תולדות, געטייטשט אז יעקב אבינו האט געזאגט "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש" (בראשית כח, כ). ס'איז דאך א דאפלטע לשון. זאגט ער, ער מיינט נישט לחם על פי קבלה, נאר לחם וואס מ'קען טאקע עסן, און א בגד וואס מ'קען טאקע אנטון, כפשוטו.

"אותיות בלי פירוש" — מרומז אין שם ב"ן

"וגם שמעתי ממנו כי אותיות בלי פירוש", "ונראה לי שהוא מרומז בשם ב"ן שבשם הוי"ה" (דגל מחנה אפרים פרשת עקב). וואס דאס איז מרומז אין שם ב"ן, ווייס איך נישט. ב"ן איז אותיות בלי פירוש? עס בלייבט נאר דארט אותיות כאילו. אינטערעסאנט.

די טייטש פון "לא יהיה בך עקר"

און דאס טייטשט "לא יהיה בך עקר" — אז די כ"ב אותיות זאלן נישט זיין עקר. "אפילו בבהמתך" מיינט ער, מדרגה תחתונה איז ב"ן, זאל זיין די אותיות כפשוטו, רק אותיות כפשוטו.

צוויי וועגן צו פארשטיין "בלי פירוש"

אפשר מיינט עס פארקערט, אזוי ווי "בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר" (קהלת ט, ח) — כפשוטו. אז אותיות בלי פירוש מיינט אז עס דארף זיין כפשוטו, נישט על פי קבלה, נישט על פי צירופים. ס'זאל זיין בלי פירוש, ס'איז בעסער אזוי, ווייל אזוי קומט עס אן ביז די עולם העשיה.

איך האב אלעמאל געמיינט אז די טייטש איז פארקערט, אבער אזוי זעט עס אויס דא אין דעם בעל שם טוב על התורה.

די קדושת לוי אויף "וילך משה" — צוויי מדרגות אין תפילה

זיך פירן די אותיות אדער ווערן געפירט פון זיי

איך האב געזען אין די קדושת לוי רעדט וועגן דעם, און איך ווייס נישט צו ס'מוז קומען פון דעם בעל שם טוב. ס'איז דא א תורה אויף וילך משה (דברים לא, א): אז משה האט געדארפט גיין צו די אותיות. ס'איז דא צוויי מדרגות פון תפלה — איינער וואס ער פירט די אותיות, און איינער וואס די אותיות פירן אים.

טפה מיוחדת — די הכנה פאר די יחוד

ווי נעמט ער התעוררות? דער בעל שם טוב זאגט אז דאס הייסט טפה מיוחדת. איך מיינ אז ער מיינט וואס דער אריז"ל זאגט, אז ס'איז דא טיפן וואס קומען ארויס ביי א זיווג, און דאס איז א בחינה — ס'איז נישט קיין זרע לבטלה. על פי פשט זאגט דער חזון איש אז ס'איז נישט קיין חשש, אבער דער אריז"ל האט געזאגט אז ס'איז א חשש, און דער בעל שם טוב איז מסביר אז ברוחניות איז דא אזא זאך.

אין אנדערע ווערטער: מ'דארף זאגן אותיות התפלה בדביקות, בחיות, אבער אמאל גייט עס נישט. סאו וואס טוט א מענטש? ער זאגט אותיות כדי להגיע לדביקות. דאס הייסט טיפה — ס'איז נישט קיין אותיות מיט א יחוד, נאר ס'איז די הכנה פאר די יחוד. ס'איז מצטרף צו דעם, און ווען ס'ווערט די יחוד, ווערן שוין מעלה די אותיות אויכעט.

די נארמאלע וועג פון דאווענען

כוונה אריינלייגן אין די ווערטער

רוב מענטשן דאווענען אזוי: ער זוכט אין די ווערטער וואס זאל אים עפעס אנצינדן, מעורר זיין. דער אמת איז אז דאס איז נישט אויסגעהאלטן. דאס וואס דער בעל שם טוב זאגט אז דאס איז א דבר הצריך תיקון, איז אויך על פי פשט תפילה. ס'איז דאך דא א דין פון הכנה לתפילה; מ'טאר נישט

דער בעל שם טוב זאגט אז תפילה מיינט אז מ'זאל כאפן וואס איז די שפע וואס איז שולט יעצט, וואסערע סארט מציאות איז דא באופן מופשט, באופן כללי, און נאכדעם קען ער טוישן די צירופים. ער קען עס מאכן אז ס'דארף יא זיין אזא זאך, אבער נישט אויף א שלעכטע אופן.

דער משל פון דעם חלום פון א פארברענט הויז

למשל, ס'איז דא א מענטש וואס האט א גזירה אויף אים אז זיין הויז זאל פארברענט ווערן. ער האט געהאט א חלום — אין די גמרא שטייט אזעלכע זאכן וועגן פתרון חלומות — אז זיין הויז ווערט פארברענט. יעצט, ס'איז נאכנישט קלאר אז ס'איז א גוטע חלום אדער א שלעכטע ביז מ'איז עס פותר, ווייל ס'קען זיין א סימבאל. בגשמיות ווען א הויז ווערט פארברענט איז עס א שרעקליכע זאך, אבער "הויז ווערן פארברענט" איז דאך נאר אותיות.

דאס איז דער פשוט'ער פשט פון וואס איך האב אלעמאל געמיינט אותיות בלי פירוש. "הויז ווערן פארברענט" מיינט דאך אז ס'איז דא א אות ב' און א בחינה אן אות אש — ע' און ש'. עס קען דאך זיין "איש ואשה שכינה ביניהם" (סוטה יז.). עס קען מיינען אז עס וועט זיין אזא פייער אין זיין הויז ווען מען דאוונט, אז עס וועט ברענען א פייער, און עס וועט נישט ווערן פארברענט.

די בעיה איז נישט אין דער עצם שפע

די בעיה איז אלעמאל נישט אין די עצם שפע — אין די אותיות בלי פירוש איז נישט דא קיין בעיה. אפילו ס'זעט אויס אז ס'איז שוין מציאות — קודם זה דין, אחר כך זה דין — ס'איז שוין געקומען בגשמיות, שווערער צו טוישן. דאס איז די גאנצע זאך פון די חותם: ביז די חותם קען מען טוישן, ווי לאנג ס'איז מופשט קען מען עס גרינגער טוישן. אויב ס'איז שוין געווארן פארברענט, דארף מען דעמאלטס מאכן אן אנדערע צירוף.

סא ער איז מתפלל אז ס'זאל נישט ווערן פארברענט. אבער דער בעל שם טוב וואלט גע'טענה'ט אז ס'איז א נארישע תפילה. דו דארפט מתפלל זיין אז די בחינת אש זאל כלל זיין אויף א בעסערע צירוף, אויף די אופן הטובה. דאס איז אלעס בחירה: די גאנצע בחירה איז נישט אז א מענטש מאכט יש מאין, נאר אז ער טוישט די הופעה, די צירופי אותיות, די וועג וויאזוי דער דבר מופשט איז חל אין אונזער מציאות'דיגע מציאות.

תפילה אלס רוחניות'דיגע עבודה

מ'ווייסט נישט אלעמאל ווי צו מאכן די ריכטיגע זאך

דער בעל שם טוב זאגט אז אמאל א מענטש דאוונט, און דאווענען איז א רוחניות'דיגע עבודה, ס'האלט נאך נישט ביי גשמיות. ביי גשמיות איז צו ארבעטן און צו טון; דאווענען איז אן ענין רוחני. ער פועל'ט עפעס אן ענין רוחני, אבער אמאל ווייסט ער נישט וויאזוי צו מאכן פון דעם די ריכטיגע זאך — דער אייבערשטער ווייסט בעסער פון אים. ס'קען זיין אז ער האט מתפלל געווען ס'זאל גיין גוט פאר אידן, מיינענדיג אנדערע אידן, נישט נאר אים. ס'ווערט עפעס גוט, אבער ער פארשטייט נישט וואס ער האט אויפגעטון, ווייל ס'איז א דבר מופשט.

ס'איז נישט אלעמאל קלאר אז ס'איז גוט. א חלק פון תפלה איז צו באמערקן אז ס'דארף זיין אויף אן אנדערע אופן ווי דו האסט זיך געדאכט אין דיין צמצום. אבער אויב ס'דארף יא זיין, דארף מען טרעפן אז ס'דארף זיין א ספעציפישע עצה, א ספעציפישע כוונה, א מהלך וואס זאל מאכן אז ס'זאל ווערן בלי פירוש. דאס איז די גאנצע פעולה פון די הורדה, די שלב השפע: צו ממשיך זיין די שפע אויף די פשוט'ע פשט — נישט על פי דרש א פייער, נאר די פייער זאל זיין על פי פשט, זאל מען מיינען עפעס אנדערש.

כוונות הכללי און כוונות פרטי

אין פרטים קען זיין, קוק: אלע מדרגות פון תפלה גייען אלעמאל זיין נאך א מער רוחניות'דיגע לעוועל פון ווי טון למעשה. אבער למשל, מיר האבן גערעדט אביסל וועגן יום טוב. דאס וואס שטייט אין די סידור — די כוונות פון די סידור — זענען די ענינים כללי, מ'האט געמאכט די זון הכללי פון די גאנצע יאר, און ס'איז זייער וויכטיג. אבער ביז דו זאלסט פון דעם באקומען

אנדערע צוויי סעקונדעס וואס נעמט צו זאגן די ווארט? וועגן דעם זענען דא רבי'ס וואס דאווענען זייער שנעל — ער חפצ'ט די ווערטער, ווייל ער ווייסט שוין די נקודה.

ס'קען אויך זיין פארקערט: אין די סידור זענען דא אסאך ווערטער וואס זענען איבערגעזאגט, געמאכט פאר די מענטשן וואס דארפן עס האבן, און מ'קען מקצר זיין. ס'איז דא אזא בחינה אזוי ווי משה רבינו האט מקצר געווען: ווען ער האט מתפלל געווען א תפלה וואס איז נענה געווארן, האט ער מקצר געווען; ווען ער איז מתפלל געווען א תפלה וואס איז נישט נענה געווארן, האט ער געדארפט מאריך זיין. דער פשט איז אז מ'איז מאריך ביז מ'קומט ערגעץ אן.

ווען מ'האט שוין געטראכט — ווערט א יחוד

אבער די אותיות בלי פירוש — דארף מען וויסן צו ס'איז די זעלבע זאך. נאכדעם וואס ס'איז דא איינער וואס האט יא געטראכט, איז אים זייער געשמאק צו זאגן יעדע ווארט במתינות. ס'איז נישט קיין סתירה — דעמאלטס ווערט א יחוד פון די מחשבה מיט די דיבור. ער לייגט אריין די חיות צו רעדן זיין מחשבה, און אפשר ווערט עס מער מרחב ווען ער לייגט עס אריין באריכות אין די ווערטער מיט א ניגון אדער א נוסח. אבער ס'איז דא מענטשן וואס פילן א קאנפליקט, און ממילא חיפ'ן זיי די ווערטער.

דער בעל שם טוב לכאורה טראכט אז מ'דארף זאגן אלע ווערטער, ווייל ער קוקט אן אז די אותיות זענען די כלים וואס דורך זיי איז מען ממשיך די אור, און אין זיי גייט אריין די אור פון ביידע וועגן. קען זיין אז ער וואלט נישט מסכים געווען מ'זאל חיפ'ן די ווערטער. אבער ס'קען זיין אז די געחיפ'ט איז אויך דא אותיות, נאר מער בהבלעה. ס'איז דא א דין קורא ולא דקדק באותיותיה יצא, אפילו ביי קריאת שמע, מ'מוז נישט זאגן יעדע אות — ער פארשטייט שוין אז ער זאגט אלע ווערטער.

אותיות אלס משל — די אור וואס קומט אראפ

ס'איז נישטא אין הימל קיין אותיות

די זאך פון בלי פירוש איז זייער אינטערעסאנט, ווייל ס'איז דאך אלץ א משל. אין הימל איז נישטא קיין אותיות, קיין אלף בית, קיין קלף. אפילו דא אויף די וועלט איז נאר דא אותיות אויף די עפעסער, און מ'טראכט עס במחשבה — ס'איז א שפה.

ווען ער זאגט אותיות, מיינט ער אז די אור, אזוי ווי ס'קומט אראפ, איז אויך א משל. די מציאות אזוי ווי ס'איז, איז נישט אזוי פונקטליך — ס'איז מער מופשט, מער רוחני, מער כללי — בעת דער גשמיות איז מוגבל, מצומצם אין א געוויסע וועג.

דער משל פון מאדים און די צירופי אותיות

דער משל איז די גמרא אין מסכת שבת וועגן איינער וואס האט א כח פון מאדים, כח הגבורה. ס'קומט אראפ פון הימל א מזל, און ס'קומט עפעס אן אות וואס מ'רופט גבורה אדער כעס — עפעס א מער מופשט'דיגע ווארט. דאס רופט מען די אותיות בלי צירוף. ר"צ ח' מאכט רוצח, אבער ס'קען אויך זיין חצר, חרב, חבר, חורב, בחור, און אזוי ווייטער. דאס איז איין וועג פון ממחיש זיין, אז די זעלבע כח וואס מאכט דאך א חבר פון איינעם, קען אויך מאכן אז ס'זאל אים הרגענען מיט א שווערד — אזוי ווי די רמזים פון עונג און נגע.

וויאזוי תפילה ארבעט — דער בעל שם טוב'ס מהלך

דער אייבערשטער פירט די שפע מופשט

דאס איז דער בעל שם טוב'ס גאנצע מהלך פון תפילה, ווייל מיט דעם איז מען מיישב וויאזוי תפילה ארבעט בכלל. דער אייבערשטער מאכט אויף א געטליכע וועג: למשל, אז א מענטש האט א כח הכעס, א כח האש, א געוויסע שארפקייט. יעצט, די עבודה פון די מענטשן — און אפשר אנדערע מדרגות — איז עס אזוי ווי מן עבד: מיר זענען מצמצם אדער פירן די שפע מופשט, מ'מאכט פון דעם מער פרטים.

פרטיות. דעמאלטס איז טאקע בלי פירוש, על פי פשט, אבער ס'איז לכאורה קאנעקטעד מיט די עליה פון אותיות בלי פירוש העליון.

ביידע זייטן זענען אמת

וויבאלד די דינסט איז נישט דא, ווייזט דאס אז אין די שכינה איז דא עפעס א בחינה פון דינסט. ר' פנחס קאריצער האט געדאוונט אז די דינסט זאל צוריקקומען; דער עולם האט געמיינט אז ער מיינט די שכינה, די שרים — אבער ס'איז טאקע געווען א דינסט וואס איז אוועקגעלאפן. ס'מוז זיין ביידע: אויב די דינסט איז אוועקגעגאנגען, דארפסטו זיך מתפלל זיין, זיך מעלה זיין אז ס'איז דא א בחינה פון דינסט און די דינסט דינט נישט. און נאכדעם, יעצט אז מ'פארשטייט דאס, דארף טאקע די דינסט צוריקקומען — אבער מ'דארף די שלב פון תפלה אויכעט. אויב מ'טוט עס נישט, ארבעט עס נישט.

די זעלבע אותיות — פאר אונז גוט, פאר די שונאים שלעכט

ער זאגט, ונתנם בכל שנאך (דברים ז, טו) — די שלעכטע פשט זאל גיין ביי די שונאים. די זעלבע אותיות, והעתיך ה' ממך כל חולי — די זעלבע חולי, פאר דיר וועט עס ווערן עפעס א גוטע זאך, און ונתנם בכל שנאך זאל פרעה באקומען די מכות, אזוי ווי די מכות פון מצרים. ער האט באקומען די אחריים, און אונז האבן באקומען די פנים. "ידעת."

א שידוך, דארפסטו מער: ס'איז א פרט שבו, א המשכה פרטית פון די אור כללי.

מ'דארף צולייגן נאך א כוונה, און ס'דארף זיך קאנעקטן. אין די כוונות אר"י פעלט אסאך מאל די לעצטע כוונה. אמאל שטייט עס יא בפירוש, אזוי ווי **משם ימשך לנפש רוח נשמה**. אבער אויב מ'טוט עס סתם, איז עס סתם — כאטש דאס איז אויך גוט. אויב ער וויל פארשטיין וויאזוי פון די כללות'דיגע זאך, מציאות העולם, ווערט די אותיות בלי פירוש אויף דעם פשט, דארף ער וויסן וואס צו טון: אפשר דארף ער תשובה טון עפעס א געוויסע זאך? אפשר דארף ער געבן א סארט תפילה? אפשר דארף ער זאגן געוויסע ווערטער איבער תפילה וואס זענען כפשוטו ווערטער?

די מעשה פון ר' פנחס קאריצער און די דינסט

די ברכה וואס מ'וויל ביים דאווענען

אלע פון אונז וואס זענען נישט קיין ברסלב האבן א גרויסע קושי צו זאגן בשעת'ן דאווענען די ברכה וואס מ'וויל. מ'זאגט אלע מיני שיינע תורות, אבער ווי האט ר' פנחס קאריצער געזאגט — "דער טאטע זאל מיר שיקן חזון", "די דינסט זאל צוריקקומען". דאס איז א גרויסע מדרגה, די פרטי